

TUNTOSARVI

Nro 35 1987

TUNTOSARVI

Kuulonäkövammaisten lehti
Ilmestyy 48 kertaa vuodessa, perjantaisin
Nro 35/1987
13. vuosikerta

KUSTANTAJA

Näkövammaisten Keskusliitto ry.

JULKAISIJA

Suomen Kuurosokeat ry.

PÄÄTOIMITTAJA

Heli Reinikainen

TOIMITUKSEN OSOITE

Suomen Kuurosokeat ry.
Mäkelänkatu 50, 00510 Helsinki
puh. (90) 77041/213

SISÄLLYS

Tiedotus puheenaiheena	1
Kalaruokaa	2
Ajankohtaista	3
Lukijan palsta	5
Pistelehdet	12
Työtä ja meri-ilmaa	13
Tulossa olevia kursseja	14
Ilmoitukset	14
Nimipäiväonnittelut	16

TUNTOSARVI

25.9.1987

Tiedotus puheenaiheena

Suomen Tiedottajien Liitto piti 40-vuotispäivät Helsingissä. Läsänä oli pääministeri Harri Holkeri ja television väkeä. Mukana oli myös Suomen Kuurosokeiden edustaja. Yhdistyksemme nimi oli mukana osanottajien listassa.

Tiedottaminen on hyvin ajankohtainen asia. Siksi tiedottajien päivät saivat paljon huomiota julkisuudessa.

Kuurosokeiden ja muiden vammaisryhmien tiedonvälitystä pohtii selkokieliyöryhmä. Ryhmä tekee ensi vuonna selkokielisen sanomalehden, ellei suuria esteitä ilmene. Lehteä julkaistaan aluksi vain yksi numero.

Selkokieliyöryhmän seuraava kokous pidetään 24.-25.11. Vien sinne tiedon selkokielisen sanomalehden tarpeesta omassa yhdistyksessämme. Aluesihteerit lähettävät lukumäärän minulle. Kertokaa siis aluesihtereille ajatuksistanne!

Selkeää ja aurinkoista syksyä toivoo:

Heli Reinikainen

Kalaruokaa

Ongintakilpailun jatkoksi Tuntosarvi kertoo vielä tuoreen kalan tuntomerkit:

- tuoksu on raikas
- silmät ovat kirkkaat ja hiukan ulkonevat
- pinnalla on tasainen limakerros
- liha on kiinteää

Kalastamisen tai kalan ostamisen jälkeen alkaa uusi työ: Perkaa kala, mutta älä suomusta. Punnitse kala. Mittaa kattilaan vettä. Vettä tarvitaan kolme kertaa kalan paino. Kilon painoinen kala tarvitsee kolme litraa vettä.

Lisää suolaa 1,5 rkl/litra. Lisää vielä laakerinlehti ja valkopippuria. keitä vesi. Kun vesi kiehuu, poista kattila liedeltä. Pane kala kattilaan selkä ylöspäin. Pane kansi kattilan päälle. Älä enää keitä. Kala kypsyy itseksensä vedessä.

Selkäevä irtoaa helposti kypsästä kalasta. Nosta kala pois vedestä reikäkauhan avulla. Poista suomupeite.

Tarjoa kalan kanssa keitettyjä kasviksia ja valkokastiketta.

Lähde: Kodin Kuvalehti 26.3.87

AJANKOHTAISTA

Kalevi Sorsa sai viran Suomen Pankista

Ulkoministeri Kalevi Sorsa (sd = sosiaalidemokraatti) sai nimityksen Suomen Pankin johtokunnan jäseneksi. Nimityksen antoi presidentti Mauno Koivisto perjantaina 19.9. Virka alkaa pankissa lokakuun alussa. Samaan aikaan Seppo Lindblom (sd) lähtee sen johtokunnasta. Hän siirtyy Postipankin pääjohtajaksi.

Sorsa pyytää Suomen Pankista virkavapautta. Hän jatkaa ulkoministerinä ja kansanedustajana. Pankkiin hän menee myöhemmin.

Eduskunnassa Sorsa jatkaa seuraaviin eduskuntavaaleihin asti.

—«Sen jälkeen en enää asetu ehdokkaaksi», sanoi Sorsa.

Ensi talvena on presidentinvaalit. Sorsa on silloin Mauno Koiviston valitsijamiesehdokka.

Asetus vammaispalvelulakiin

Uusi asetus tarkentaa vammaispalvelulakia. Asetus annettiin perjantaina 18.9. Asetus täsmentää mitä palveluja vammaisen voi kotikunnaltaan saada, ja ehdot palvejujen saamiseen.

Asetuksen mukaan on kunnan viranomaisen laadittava henkilökohtainen palvelussuunnitelma yhdessä vammaisen tai hänen huoltajansa kanssa. Suunnitelmaan täytyy sisältyä myös muita kuin palvelulain mukaisia palveluja, jos niitä tarvitaan.

Uusia tukimuotoja ovat mm:

- korvaus henkilökohtaisen avustajan palkkauksesta
- vaatetuksesta ja erityisravinnosta maksettavien ylimääräisten kulujen korvaus
- vammaisen voi saada tukea myös kodinkoneiden hankintaan.

Laki velvoittaa kunnat järjestämään viimeistään vuonna 1992 kaikille vaikeavammaisille vähintään 18 yhdensuuntaista matkaa kotiseudullaan. Työ- ja opiskelumatkat tulevat sen lisäksi.

Viimeistään vuonna 1994 on vaikeasti kuulo- ja näkövammaisille järjestettävä vähintään 240 tulkintatuntia vuodessa. Muille vammaisille on järjestettävä vähintään 120 tuntia vuodessa.

Kunnat veloitetaan tarjoamaan vammaisille myös ns. palveluasumista. Palveluasumiseen kuuluvat asunnot ja asumiseen liittyvät palvelut pukeutumista kuntoutukseen saakka.

Lähde: Helsingin Sanomat 19.9.87

Lukijan palsta

Ihminen itse on elämänsä taiteilija

Hilkka Kasurinen

Terveiset Imatralta!

Kävimme siellä kyläilemässä ja samalla tutustuimme lähemmin Imatraan ja sen kulttuuriin. Kerron vähän niistä paikoista, missä ehdimme käydä.

Aikanaan Imatra oli kuuluisa koskestaan. Yhä Imatran vuoksi koskineen, kalastusmahdollisuuksineen ja risteilyineen kiinnostavat. Mutta kiinnostavia ovat varmasti kaupungin uudet vetonaulatkin, kuten Vapaa-aikakeskus Ukonniemessä, Saimaan rannalla. Uusinta uutta alueella on Imatran kylpylä monine hoitoneen ja palveluineen.

Imatra on tunnettu omaperäisenä kaupunkina. Siellä yhdistyvät viehättävällä tavalla luonnon läheisyys, rikas kulttuuri, nykyaikainen arkkitehtuuri ja vanha perinne tehokkaaseen elinkeinoelämään ja eteläkarjalaiseen elämäniloon.

Imatran komea koski on nähtävyys. Kerron vähän kosken toiminnasta. Koski kahlittiin vuonna 1929. Samana vuonna valmistui Imatran voimalaitos. Sen nimi Imatran Voima Oy. Koskessa on patoluukut. Luukkujen toimintaa hoitaa moottori. Kun patoluukut aukaistaan, ryöppyää vesi kohisten kosken uomaan. On komea näky, kun koski kuohuu ja ryöppyää ja käy kova virta. Näin sen ensimmäisen kerran ja katsoin sitä todella lumoutuneena. Siinä näki oikein luonnon

voiman mylvivän. Hetken tätäkin kesti. Sitten luukut suljettiin. Vesi virtasi hiljalleen pois. Koski oli taas tyhjä ja kolkon kivinen ja hiljainen, kuin kalmisto.

Seuraavat nähtävyydet olivat Kruunupuisto ja Valtionhotelli. Hotellia kunnostettiin (= tehtiin remonttia), joten katselin sitä ulkopuolelta. Hotelli oli tyyliltään vanhan ajan arkkitehtuuria. Hotelli oli hauska rakennus monine torneineen ja pikkuisine parvekkeineen. Nähtävyyksiä olisi ollut vaikka kuinka paljon. Näkemättä jäivät Kolmen ristin kirkko, Ortodoksinen tsasouna (= kappeli), Karjalainen Kotitalo ja Teollisuus-työväen asuntomuseo. Ehkä toisella kerralla näemme ne.

Myös Imatran kulttuurikeskus tuli nähtyä. Se on upea, moderni rakennus sekä ulkoa että sisältä. Se on valmistunut vuonna 1986. Se on ollut käytössä vasta vuoden. Sen on suunnitellut Arkkitehtitoimisto Arto Sipinen Ky. Kalusteet ovat Alvar Aallon suunnittelema suurimmaksi osaksi. Karelia-sali on ilmastoitu. Siellä on 500 tuolia. Niistä 120 on parvekkeella.

Kongressin toimintaa palvelevat kirjoitustasot ja monipuoliset AV-laitteet sekä tulkkausvälineet. Uljas kulttuurikeskus tarjoaa tasokkaan ympäristön ja monipuoliset toimintamahdollisuudet. Keskuksessa on kirjasto. Siellä toimii musiikkiopisto. Taidetta ja askarteluita on nähtävillä, sinfoniakonsertteja pidetään. Siis kaikenlaista toimintaa.

Me ihmiset teemme jokapäiväisessä elämässämme monenlaista kulttuuria, uutta luomme (= teemme) mutta meidän täytyy vaalia myös vanhaa kulttuu-

ria. Minä pidän kovasti vanhasta kulttuurista. Siinä on enemmän tunnetta. Se pistää miettimään entisajan vuosikymmeniä, jolloin sai päivittäisen ruoan omasta pellostä. Ruoka syötiin itse tehdyistä ruokakupeista omatekoisilla välineillä. Itse tehtiin vaatteet ja monet elintärkeät tavarat. Nyt eletään tätä «uuskulttuuriaikaa» ja pitää meidän sitäkin arvostaa vanhan rinnalla. Ihminen itse on elämänsä taiteilija. Elämä itse on kulttuurikeskus, joka on varmasti itseasiassa pilvinen linna.

Tehdäänpä joskus taide- ja kulttuurimatkoja! Kiinnostaaako?

Terveiset elämän taiteilija Hilikka Kasuriselta.

Iso Kristiina? Risto Ruusunen

Tänne Lappeenrantaan on valmistunut ja avattu uusi liikekeskus. Nimikilpailun jälkeen se sai nimen «Iso Kristiina». Turhan pitkä nimi minun mielestäni. «Iso vaalee» olisi ollut iskevämpi (mieleejäävä) nimi. On kai haluttu seurata perinteitä, sillä Lappeenrannan linnoituksessa on Kristiinan katu. Avajaispäivänä liikekeskuksen pääovelle ratsasti hevosella itse Kristiina kahden punaisiin housuihin ja luurankotakkeihin pukeutuneen sotilas-soittajan saattamana. (Lappeenrannan kaupunki lahoitti varuskunnan soittajille 20 kpl tuollaisia pukuja paraati (marssi)- ja iltaratsastusta

varten.) Myös Kristiinalla oli vanhanaikainen, nilkkoihin asti ulottuva puku päällään. Liikekeskus on kooltaan kai kaksi korttelia. Toisessa osassa on noin 28 erilaista liikettä. Anttilan tavaratalo on toisessa osassa. Osia yhdistää ja niissä risteilee (= kulkee) katettu- ja käytäviä eri suuntiin.

Yritin mennä parista ovesta sisään, mutta se oli täysin mahdotonta meikäläiselle. Joka paikka oli täynnä kuin nuijalla lyöty. Lehtitietojen ja poliisin arvioinnin mukaan avajaispäivänä liikekeskuksessa kävi 25.000 ihmistä. Kun siihen joukkoon eksyy, tulee äkkiä äitiä ikävä.

Kävin kolme päivää myöhemmin siellä katselemissa. Kyllä sieltä tavaraa löytyy yhtä jos toista, varsinkin sitä toista. Käytävät olivat hankalia kulkea. Valo heijastui sekä katosta että erittäin kiiltävistä lattioista. Vastaantulevat ihmiset näkyivät kahtena hahmona. Monta kertaa luulin käveleväni päin, se olikin ihmisen varjokuva vain. Saapa nähdä, kuinka pienemmät kaupat pärjäävät tässä menossa. Ainakin ilmoituskampanja on nyt melkoinen. Taitaa olla parasta kun lopetelen tähän, muuten loppuvat Tuntosarvesta sivut ja tärkeät asiat jäävät huhupuheiksi.

Kesälomalla

Hilkka Kasurinen

Hellettä kun hehkui povet lomille jo aukes ovet. Moni riensi riemuissaan ympyröitään vaihtamaan suunnitellen niitä näitä sävyisiä lomasäitä.

Mut annas olla kuului tiima alkoi ahdistella viima. Vettä valui virtanaan illat aamut aina vaan sateen lomat nuotiolla. Istui rantahietikolla kyyhöttäjä kylmissään sääsken virsi viihteenään. Loppui loma aika nolo pettyneen on onto olo. Työkö loman jälkeen maistaa ah ja voi kun jälle paistaa porotellen aurinko. Muuan ähkii riittää jo. Tällainen on kesä, ah millainen on syksy sellainen on talvi, ah millainen on kevät ja tuleva kesä.

Tapahtui 5.9.1987

Sateisen ja kolean kesän jälkeen Kuopion kuurosokeiden kerho ravisteli ystävät liikkeelle taas uuteen toimintakauteen haastamalla heidät lohenongintakilpailuun Pahkatuvalla, Maavedellä.

Nimi «Pahkatupa» tulee siitä, että tässä persoonallisessa ruoka- ja kahvipaikassa on myytävänä runsas valikoima jännittävän näköisiä pahkatöitä. Kesän aikana pihapiirissä käyskentelevät vuohet ja vähän alempana on lohilammikko.

Päivä alkoi lupaavasti... koko kesän hartaasi odotettu ja kaivattu vieras, aurinko, yllätti meidät lämpimällä paisteellaan. Pahkatuvalle kokoontui sitten lähes 30 aikuista ja 7 lasta, eli ihan reipas joukko ystäviä.

Alkuun joimme kahvit lisukkeineen, minkä jälkeen porukkaa evästettiin lohenongintakilpailun säännöillä.

Kilpailu käydään kerhoittain; kustakin yksi joukkue, jossa kolme kilpailijaa. Kilpailuaikaa 5 min/henkilö. Helsingistä olimme haastaneet myös «pääkalloporukan», eli sieltä tulivat rohkeina naisina Kaija, Anneli ja Heli.

Joensuusta tuli pikkubussillinen väkeä puheenjohtaja Pirkko Virtasen johdolla. Jyväskylästä saimme Aino ja Matti Lintulan, joille «lainasimme» kolmannen kilpailijan, niin että Jyväskyläkin tuli nipin napin edustetuksi.

Haastetta antaessaan Kuopion kerhon emäntä uskalsi lyödä vetoa omiensa voiton puolesta, mutta myöntää täytyy, että kun Pirkko marssitti bussista nuoria miehiä kalliin näköisine virveleineen ja syötti-laatikoineen, niin olo alkoi olla vähän epävarma...

Pääkalloporukalle jouduimme tasapuolisuuden vuoksi laittamaan liinat silmille, mutta korvatulppia emme sentään hennoneet vaatia.

Jokaisella joukkueella oli oma avustaja vahtimassa, ettei kukaan pudonnut lampeen ja ongen kanssa ilmennyt ongelmia. Kalapaikat arvottiin, ja sitten...
PAIKOILLA, VALMIINA, NYT.

Huutosakki seisoj ja kannusti lammen toisella rannalla ja toisella puolella selkä aurinkoa vasten olivat kilpailijat.

Kuopion joukkueen Juha Väätäinen veteli rennosti kaksi isoa lohta viiden minuutin sisällä ja Paanasen kolmas lohi ratkaisivat voiton Kuopioon. Joensuulaiset vetivät yhden lohien ja muut jäivät ilman saalista.

Varsinaisen kilpailun ulkopuolella lohi kyllä tarttui

monen koukkuun ja kotiin viemiseksi tulikin itse pyydystettyä lohta.

Kuitenkin — ennenkuin lohi oli punnittu, siivottu ja laitettu siistiin pakettiin, moni sai kokea jännittäviä hetkiä ison kalan iskiessä ja sätkytellessä raivokkaasti vielä maihin vedettynäkin. Iske siinä sitten pedot taju pois, irrota koukusta ja kanna kalakojulle... se vaatii ainakin naisihmiseltä luonnetta. Kaija sanoikin että vastedes yhdistyksen työntekijöiden pätevyysvaatimuksiin täytynee liittää myös hyvä kalastustaito.

Kilpailun jälkeen menimme Pahkatuvalle syömään ylellisen lohilounaan, jota seurasi lakkakiissesi kermavaahdon kanssa.

Lounaan jälkeen lähdimme ajamaan Vanamolaar Joroisten Kerinsalonsaareen. Vanamola on vanha idyllinen kansakoulu, joka nykyisin kuitenkin toimii vuokrattavana lomapaikkana ja on kesäisin erityisesti saksalaisten turistien suosiossa. Vanamolassa lämpöinen halukkaille kylpijille sauna kauniin lammen rannalla.

Paikalle ilmestyi myös nahkatakkinen kaveri, Luokan mies CH 1.7.19., isolla moottoripyörällään. Halukkaat saivat kovaa kyytiä.

Tarjosimme vielä makoisat kahvit rieskan, pullan ja kaakun kanssa. Lopuksi luovutimme kalakilvan voittajalle kiertopalkinnon — visakoivusta veistetyin kalaputkitaarin, jonka koukussa roikkui, kuinkas muuten, ison puinen lohi.

Kiva päivä kivassa seurassa kului nopeasti lohtupuun. Muistot ja kuvat jäävät kirjaan.

Micaela Morero kirjoitti:

Hyvin kauniilla säällä

olimme juuri täällä.

Täällä paljon oli väkeä

ja luontoa kaunista

sai näkeä...

Niinpä.. terveisiä ja kiitos kaikille mukana olleille. Ensi vuonna taas tavataan samoissa merkeissä.

Seija Troyano

**Näkövammaisten Keskusliiton pistelehdet
1.9.1987**

POSTIPANKIN PISTEVIESTI

Tilausosoite: Postipankin Pisteviesti
Juha-Matti Manninen
00007 Helsinki
90/736 022

Ilm.tiheys: 7/v

Hinta: ilmainen

Julkaisija: Postipankki

Aineisto: Postipankin asiakaslehti

TIDNING FÖR FINLANDS SYNSKADADE

Beställnings-
adress: De Synskadades Centralförbund rf.
Backasgatan 50
00510 Helsingfors
90/770 4204

Publicerings-

täthet: 33/år

Pris: gratis

Utgivare: De Synskadades Centralförbund rf.

Material: medlemsblad för De Synskadades
Centralförbund rf.

TUNTOSARVI

Tilausosoite: Näkövammaisten Keskusliitto ry.
Mäkelänkatu 50
00510 Helsinki
90/770 4204

Ilm.tiheys: 48/v

Hinta: kuurosokeille ilmainen
muille 100 mk/vsk.

Julkaisija: Suomen Kuurosokeat ry.

Aineisto: kuurosokeiden uutislehti

Työtä ja meri-ilmaa

Kuurojen kansainvälinen työleiri kokosi nuoria ei puolita maailmaa Turkuun kahdeksi viikoksi kesäkuussa. Leirin tarkoituksena oli kunnostaa Estelle-lai va purjehduskuntoon.

Estelle vie meillä poisheitettyä, hyvää tavaraa kehitysmaihin.

Lähde: Kuurojen lehti nro 14/87

Aluesihtööri Pirjo Rissanen

on toimistossaan Jyväskylässä

torstaina 8.10. kello 10.00-15.00

Osoite: Väinönkatu 36 b-talo A 8, puhelin 941/
620 727.

Kuopion kuurosokeiden kerho

kokoontuu taas 12.10. kerhuhuoneessa (Kuninkaankatu 23 A). Poikkeuksellisesti kerho alkaa kello 14.00, jatkuen kello 16.30:een.

Saamme vieraaksi kuulontutkijan ja puheterapeutin KYKS:stä sekä mahdollisesti kuntien sosiaalityöntekijöitä.

Tervetuloa! Kerholla tavataan.

Seija Troyano

Nimipäiväonnittelut

Viikko 40 on juhlapäivä nimipäiväsankareille: Arja, Mikko, Mika, Sorja, Sirja, Rauno, Valio, Raimo, Salla ja Saija.

«Iloitse tästä päivästä,
sillä se on elämä itse,
aitona ja sykkivänä.»

Suomen Kuurosokeat ry:n vihkosesta «Kynä kertoo»